

КОНСОЦІАЛЬНІ ПРАКТИКИ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ (ЄС)

Мета статті ставить за мету оцінити проаналізувати Європейський Союз як консоціацію. Дана робота поділена на розділи, у яких обговорюються схеми прийняття рішень в ЄС, його плюралістичне суспільство та майбутнє європейської інтеграції. У висновку вказані підводні камені ЄС як консоціації.

Ключові слова: консоціація, плюралістичне суспільство, ЄС.

Термін «консоціальна політика» походить від консенсусних шляхів врегулювання суспільно-політичних конфліктів, зокрема етнополітичних за допомогою атериторіальних методів. Консоціація схвалює етнічний плюралізм у політичних системах і сприймає його як базовою умовою існування демократичного суспільства. Від початку, принцип консоціації мав за мету запобігати розвитку етно-національних конфліктів. З часом, даний принцип знайшов своє місце у таких провідних європейських державах як Нідерланди (відносини католицької та протестантської громад), Бельгія (фламандська та валлонська групи) тощо [1].

Ліндберг порівнював правила прийняття рішень Європейського співтовариства з сімома "правилами гри", визначеними Лійфартом у його дослідженні "Політика проживання" у Нідерландах [4; 5]. До цих правил дослідник відносить угоду про незгоду, прагматичну толерантність, дипломатію на вищому рівні, пропорційність, деполітизацію, таємність, і регулювання.

Багато вчених відзначають, що Хікса "процес політики ЄС має всі класичні аспекти консоціальної моделі посередництва інтересів". Перша характеристика консолідаційної демократії – велика коаліція сегментарних еліт. Консоціальна велика коаліція знаходиться у виконавчій владі, що спонукає питання про те, який інститут кваліфікується як виконавча влада ЄС. Друга характеристика, пропорційність, забезпечується системою представництва в інституціях ЄС та розподілом робочих місць та ресурсів. По-третє, сегментарна автономія в ЄС має форму національного суверенітету та субсидіарності. Так, взаємне вето було гарантовано Люксембурзьким компромісом 1966 року, що дозволило державі-члену здійснити право вето, коли вона сприймала загрозу "суттєвим національним інтересам". Єдиний європейський акт 1986 року вніс голосування у більшості областей, і їхнє число постійно зростає [2].

Консоціальні тлумачення процесу прийняття рішень в ЄС, як правило, обговорюються під заголовком міждержавного уряду [8]. Комісія та Європейський Парламент виходять за межі консоціальної моделі. Спроби включити ці наднаціональні інститути у модель є невдалими. Шміттер вважає Комісію втіленням великої коаліції, відповідно до поглядів Комісії як (прото-) європейського уряду. Незважаючи на те, що національні комісари як і раніше розглядаються деякими урядами як "їхні" комісари, вони формально незалежні і, звичайно, не є "сегментарними лідерами" консоціальної демократії. Крім того, Комісія розглядається як "суддя" між конкуруючими національними інтересами. Однак ідея держави як нейтрального судді між сегментами має лише незначну базу в консоліальній теорії. По-перше, держава в консоціальній

демократії є нейтральною лише в тій мірі, в якій вона демонополізована. По-друге, багато державних повноважень делеговані сегментарним організаціям [7].

Аналогічно, парламенту не відведено жодної ролі у консоціальної інтерпретації прийняття рішень ЄС. Якщо, як Хікс зазначає, "національна адміністрація ЄС. . . є функціональним еквівалентом етнічних, мовних та релігійних політичних партій у голландських, бельгійських та швейцарських консоціальних демократіях", то парламент не може бути форумом великої коаліції [2]. З тієї ж причини процедури спільного прийняття рішень, закладені Договором про Європейський Союз у 1992 році, є випадком одночасної більшості, але не консоціалізму. Таким чином, основні наднаціональні інститути ЄС (Парламент та Комісія) не є частиною міжурядової консоціальної великої коаліції (Ради) [7].

Опис процесу прийняття рішень в ЄС як консолідаційної служби слугує двом основним цілям. По-перше, консолідаційний аналіз політики ЄС веде до того, що національні інтереси переважають над класовим конфліктом на європейському рівні, повторюючи неомарксистську критику, яку голландська консоціальна демократія придушувала задля запобігання класового конфлікту. По-друге, частіше консоціальна інтерпретація інститутів ЄС використовується разом з консолідаційною теорією, щоб з'єднати інститути та моделі елітарної поведінки з суспільними умовами, намагаючись пояснити політичну стабільність і соціальний спосіб та сформулювати прогнози щодо їх перспектив. Таким чином, консоціальні практики політичної системи ЄС тісно пов'язані з майбутнім європейської інтеграції, що є сферою підходів до міжнародних відносин [2; 7].

Консоціація держав

На відміну від міждержавного підходу та неофункціоналізму, консоціалізм зазвичай не використовується для пояснення процесу європейської інтеграції. Тим не менше, ідея ЄС як "консолідації держав" спирається на припущення, що продукт європейської інтеграції подібний до класичних консоціальних демократій своїми елементами та взаємодією [7].

Теорії консоціації прагне пояснити політичну стабільність у розділених (багатонаціональних, багаторелігійних тощо) суспільствах. Консоціальний характер процесу прийняття рішень у ЄС був висунутий як пояснення "стабільності" та "витривалості" ЄС [8]. Ці твердження не враховують того, що об'єкт пояснення та контрфактичний на національному та ЄС рівні різні. Без ЄС держави-члени перестають бути сегментами більшої системи. На кону стоїть сама наявність системи або режиму як такої. У національних політичних системах сегменти все ще будуть сегментами, навіть якщо консолідаційна демократія розпадеться. Існує неможливість йти наодинці, крім випадків, коли географічно концентрована група може відокремитись.

Консоціальна теорія не пояснює присутності та спадкоємності політичної системи, у тому числі ЄС, оскільки у ньому політична система є початковою точкою. Коли консоціальна теорія визначає передумови для співробітництва елітарних груп та умови, за яких вона найбільш успішна (так звані сприятливі фактори), то вони пояснюються саме співробітництвом у межах встановленої політичної системи, а не

співпраці елітарних груп для створення окремої політичної системи. Внутрішня різноманітність європейських суспільств схожа з консоціальною концепцією плюралістичного суспільства, що характеризується чітко визначеними соціальними сегментами, відповідними розбіжностями між соціальними, економічними та політичними організаціями та стабільністю виборчої підтримки сегментарних партій [5]. Зрівняння соціальних сегментів є основою кожної консоціальної інтерпретації ЄС. Проте це зрівняння ігнорує найважливіші відмінності в характері, стані та внутрішній організації соціальних сегментів проти національних держав.

Інституційна реформа та демократизація

Консоціальні тлумачення ЄС відрізняються у своїх відповідях на питання, як сучасний консолідаційний характер ЄС впливає на перспективи подальшої європейської інтеграції. Меншість цих відповідей передбачає безпроблемне продовження інтеграції. ЄС прагне до симбіозу та прийняття безпрограшних рішень для кожної країни-члена [2;7]. Поняття симбіозу є важливою концепцією в консоціальних тлумаченнях ЄС, де цей термін використовується метафорично, а не концептуально [8]. Згідно із концепцією консоціалізму, центральні інститути можуть бути розширені без серйозної загрози цілісності держав-членів, які зберігають свої ідеологічні (чи національні) ідентичності." [8].

Однак, більшість більше розглядає консоціалізм як гальмуючий для подальшої інтеграції чинник. Багато авторів, вважають консоціалізм "перехідним явищем, що мало місце у ряді країн протягом у певний історичний період" та описують консоціалізм як просто "колиску федералізму" [5;6]. Також, вони зазначають, що "характер", "природа" або "принципи" прийняття рішень в ЄС мають базуватись на основі консоціалізму. У загальному аналізі консоціації, інституційні зміни слідує за соціальними. Тільки тоді, коли суспільство стає менш плюралістичним, безпечно приймати більше мажоритарних установ.

По відношенню до ЄС, консоціалізм має справу як з політикою, так і з міжнародними відносинами. Будь-яка спроба застосувати концепцію поза її власною областю повинна бути зроблена з великою обережністю, щоб запобігти "ефекту бумерангу" [6]. Консоціальному аналізу ЄС не вдалося уникнути цих підводних каменів. Теорія консоціації була висунута далеко за межі своєї сфери у застосуванні до ЄС, що свідчить про трансформацію концепції та, як наслідок, спотворення самої консоціальної теорії. Конкретно, впливовий консоціальний аналіз Тейлора в ЄС сприяв поширенню декількох неправильних уявлень про консоціальну теорію, включаючи ідею про те, що держава є нейтральним суддею, консоціалізм загострює міжвідомчу напруженість, і що він не прагне до деполітизації.

Список використаної літератури:

1. Зеленько Г. Консоціальні Практики у Політиці Країн Центрально-Східної Європи / Г. Зеленько // Наукові записки. – № 1. – С. 23-31.
2. Hix, Simon (1999) *The Political System of the European Union*. London: Macmillan.

3. Katz, Richard S. (2001) 'Models of Democracy: Elite Attitudes and the Democratic Deficit in the European Union', *European Union Politics* 2(1): 53–79.
4. Lindberg, Leon N. (1974) 'The Political System of the European Community', in *Some Postindustrial Democracies*, pp. 221–53. New York: David McKay.
5. Lijphart, Arend (1981) 'Consociational Theory, Problems and Prospects, A Reply', *Comparative Politics* 13(2): 355–60.
6. Sartori, Giovanni (1976) *Parties and Party Systems: A Framework for Analysis*. Cambridge: Cambridge University Press.
7. Taylor, Paul (1991) 'The European Union and the State: Assumptions, Theories and Propositions', *Review of International Studies* 17: 109–25.
8. Wincott, Daniel (1998) 'Does the European Union Pervert Democracy? Questions of Democracy in New Constitutionalist Thought on the Future of Europe', *European Law Journal* 4(4): 411–28.

Кравчук А.

СУЧАСНА МОЛОДІЖНА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ

У статті сформульовано проблеми української молоді, які є актуальними сьогодні. Основну увагу приділено шляхам впровадження ефективної молодіжної політики з боку державних органів.

Ключові слова: молодь, державна політика, соціалізація, працевлаштування, само визначеність.

Молодь визначається як суспільно диференційована соціально – демографічна спільнота, для якої характерними є специфічні фізіологічні, соціально-психологічні, теоретико-пізнавальні, культурно-освітні та інші властивості [3]. Молодіжне суспільство є унікальним, оскільки його характеристики та риси перебувають у процесі формування.

На сучасному етапі науковці сперечаються щодо вікових меж молодіжного періоду. Варто зазначити, що дослідники одноголосно стверджують, що особливостями молодіжного віку є вступ юнаків та дівчат у продуктивне життя, що затверджується у відповідних нормативно-правових актах, в яких йдеться про право молоді провадити самостійну професійну діяльність, нести відповідальність за свої вчинки, створювати сім'ю.

Такі міжнародні організації як ООН, ЮНЕСКО вважають молоддю юнаків і дівчат віком від 17 до 25 років. В США соціологи визначають період молодості з 12 до 24 років. Визначною рисою диференціації молоді у США є поділ людей з 12 до 24 років на дві категорії :

1. «юнацтво» - 12-18 років;
2. «молоді дорослі» - 18-24 роки.

Для сучасного етапу характерне втілення завдання ранньої соціалізації молоді в реальність, а також залучення молодих людей до трудової практики на більш ранніх етапах. Тим часом зростають межі середнього і старшого віку, тривалості життя в